

Raznovrsnost tema, vrijedni znanstveni doprinosi i izvori objavljeni kao prilozi pojedinih radova potvrđuju visoku razinu koja se od ove ugledne edicije očekuje.

Zdravka Jelaska

U povodu predstavljanja rječnika moliškoga hrvatskog jezika

Dana 3. travnja 2001. godine u prostorijama Matice hrvatske (Strossmayerov trg 4) održalo se predstavljanje drugog po nizu rječnika jednog od narječja moliških Hrvata. Pozdravnu riječ održao je predsjednik Matice hrvatske prof. dr. Josip Bratulić, a o samom rječniku govorili su akademik prof. dr. Dalibor Brozović, Josip Lisac, Mira Menac Mihaljević te Petar Šimunović. Naime, riječ je o predstavljanju rječnika narječja (govora) mundimitarskog kraja, (*Dizionario dell'idioma Croato-molisano*) za razliku od nedavno predstavljenog rječnika krnčanskog kraja i narječja. Autorica rječnika je Agostina Piccoli koja je devedesetih godina studirala te 1993. diplomirala na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta baveći se vrlo sličnom tematikom. Na žalost, ona je tragično preminula u automobilskoj nesreći, a njezin je rad kao koautor nastavio njezin suprug Antonio Sanmartino koji je i nazočio predstavljanju rječnika. Mogli bismo reći kako je ovo predstavljanje rječnika mundimitarskog kraja Molisea kao uostalom i sam rječnik ujedno i hommage dvjema prerano preminulim osobama koje su najzaslužnije za nastanak spomenutog rječnika, spomenutoj Agostini Piccoli te Snježani Marčec.

Kako je već rečeno spomenuti rječnik mundimitarskog narječja je drugi rječnik moliškoga govora, budući da je prvi također nedavno izišao iz tiska i ugledao svjetlo dana, a obrađivao je narječje sela Kruč. Kod predstavljanja ovog rječnika mundimitarskog narječja posebno je bilo zanimljivo čuti lingvističke analize i komparacije, budući da je narječje, odnosno mogli bismo u punom značenju upotrijebiti termin "jezik", najudaljenije od svih hrvatskih narječja te štoviše od svih slavenskih jezika "od Tihog oceana pa sve do Alpa", kako se u svom predstavljanju rječnika izrazio akademik prof. dr. Dalibor Brozović. Moliško narječje je najudaljenije od svih slavenskih jezika i govora kako zbog svoje zemljopisne udaljenosti i izoliranosti, tako još i više zbog golemog utjecaja sintakse talijanskog jezika u rečenici moliškohrvatskoga. Ta se udaljenost ogleda u jedva prepoznatljivijoj rečenici u moliškom hrvatskom: "mbil mlik" je "bijelo mlijeko" itd. Ovdje se pri raščlambi svake pojedine riječi, a također i rečenice može vidjeti utjecaj talijanskoga neodređenog člana "un, una, uno" koji kao gramatička kategorija nije poznat hrvatskom jeziku ni njemu pripadajućim narječjima. Tako s tim u svezi isti predstavljatelj akademik prof. dr. Dalibor Brozović navodi primjer latinske riječi "imperator" koja je pak u albanskom jeziku pretrpjela slične goleme devijacije te koja je u albanskom jeziku postala "mbret". Inače valja spomenuti kako se pokraj Molisa nalazi također i nekoliko albanskih sela koja su također posljedica i rezultat migracija stanovništva pred Osmanlijama. Spominje se čak kako su u prošlosti Hrvati i Albanci imali misu u istoj crkvi, svaki dakako na svojem jeziku. Vrlo je zanimljiva činjenica da moliški Hrvati na to područje dolaze već krajem XV. stoljeća, tako da su oni zapravo naša najstarija dijaspora. Spominje ih jedan kroničar i to u svezi s jednim po-

sjetom napuljske kraljice prilikom kojeg su moliški Hrvati njoj u čast izvodili neke od svojih tradicionalnih plesova kojima je nazočio i sam kroničar koji je naveo kako od tih riječi koje su oni izgovarali nije ništa razumio, no ipak ih je dosta dobro zabilježio, tako da danas možemo utvrditi njihovo značenje te znamo da je njihovo narječje bilo ikavsko kao uostalom i da su te riječi bile ikavske, budući da su Makarska, Zaostrog, Biokovo te područje Neretve prazavičaj moliških Hrvata. Ovi detalji su vrlo važni, budući da su se još od kraja XIX. stoljeća za moliške Hrvate zanimali jezikoslovci raznih ideja i ideologija, kako nacionalnih, tako i političkih provenijencija.

Prvi članak o moliškim Hrvatima kao posebnom fenomenu napisao je poštovani hrvatski jezikoslovac Milan Rešetar još na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće. Od tada pa sve do nedavna, dakle do objavljivanja dvaju spomenutih rječnika govora moliških Hrvata nije bilo većega znanstvenog zanimanja u Hrvata iz matične domovine. Bilo bi za očekivati da je to zanimanje kudikamo veće što se Hrvata tiče, no oni su jedva moliške Hrvate okrstili njihovim pravim etničkim imenom. Zanimljivo je to kako u Molise još krajem XIX. i početkom XX. stoljeća hodočasti izvjesni bugarski lingvist i slavist Markov te nakon nekog vremena bez oklijevanja zaključuje kako su moliški Hrvati ni više ni manje nego Bugari. Za njim dakako neće zaostati ni velikosrpski jezikoslovci, povjesničari, a također i povjesničari književnosti. Oni svoje "znanstvene" članke objavljuju najviše u velikosrpskom časopisu *Srđ* koji je inače poznat po svojatanju Dubrovnika kao uostalom i čitave njegove povijesti i kulturne baštine. Dotični se srpski tekstopisci pozivaju upravo na leksik, odnosno riječi spomenutih narodnih pjesama i plesova koje su moliški Hrvati izvodili pred napuljskom kraljicom, a koje je zabilježio također spomenuti, najvjerojatnije talijanski kroničar. No takvim naknadnim konstruktorima povijesne zbilje svakako ne ide u prilog činjenica što je kompletan leksik kao i ikavsko narječje moliških Hrvata najbolji pokazatelj njihova nacionalnog identiteta.

Robert Holjevac

Promocija knjige Akademika Vladimira Stipetića "Povijest Hrvatske ekonomske misli (1298.-1847)"

Knjiga akademika Vladimira Stipetića "*Povijest hrvatske ekonomske misli (1298.-1847.)*" promovirana je 16. svibnja 2001. god. u velikoj dvorani Hrvatskoga novinarskog doma. Knjigu su promovirali prof. dr. Zvonimir Baletić, akademik Adolf Dragičević te prof. dr. Branko Kovačević.

Prvo je prof. dr. Zvonimir Baletić prikazao sadržaj knjige. Iznio je glavne značajke svakog od tri dijela ove knjige naglašavajući glavne karakteristike razdoblja te najvažnije ekonomske mislioe u tom razdoblju. Na kraju je istaknuo glavne hrvatske ekonomske mislioe u cijelom promatranom razdoblju.

Akademik Adolf Dragičević prvo se prisjetio zajedničkoga studijskog boravka u Oxfordu 50-tih godina prošlo stoljeća. Također usporedio tadašnje prilike u Hrvatskoj, odnosno na Ekonomskom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta i Oxforda te se prisjetio svih problema na koje je u ono doba nailazio mladi znanstvenik. Upozorio je na probleme s kojima se susretao autor u svom dugogodišnjem pisanju ove knjige (rasutost literature, rasutost rukopisa (razni arhivi) i